

The background of the image is a close-up, top-down view of water with gentle ripples. The light reflects off the surface, creating a shimmering effect with various shades of blue, teal, and brown. The overall mood is calm and serene.

CERMAQ

CERMAQ

LUSEKONFERANSEN 2020

Tema: rensefisk, avlusing, håndtering, bruk, velferd og dokumentasjon

Trondheim
22.01.2020

Avlusing av rensefisk

- Primært samtidig som laksen og med samme metode/medikament
- Det kan tenkes avlusing pga skottelus for å bedre effekten som lakselusspiser
 - Utsortering av laksen?
 - Metode/medikament?

Ansvar for avlusing

- Fiskehelsepersonell har det kliniske ansvaret uansett metode
- Før behandling skal fiskehelsepersonell vurdere status på fisken og om det er velferdsmessig og medisinsk forsvarlig å utsette den for påkjenningen, ivareta helse og velferd. I tillegg kommer miljø, valg av metode, resistensproblematikk mm. Og dokumentasjon av alt dette skal foreligge
- Utstyr skal være egnet til å ivareta hensynet til fiskens velferd, så vel som formålet med behandlingen
- Oppdretter har det operasjonelle ansvaret (folk, utstyr mv)

Dokumentasjon

- Det foreligger varierende og ikke alltid like lett tilgjengelig dokumentasjon og mange krav som skal oppfylles
- Mye forskning, mer og bedre dokumentasjon kommer
- Erfaring teller ikke som dokumentasjon
- I praksis mye tro og tvil, tyngende ansvar
- Etterpåklokskap
- Bygge erfaring og lære av egne og andres suksesser og feil

- Erfaring er undervurdert!

Er det lov å avluse rensefisk?

- **Samme regelverket å forholde oss til for alle arter fisk**
- Mattilsynet har gitt noen presiseringer som snevrer inn mulighetene til å vurdere fritt hva som er best for rensefisken
- Rensefisk skal i utgangspunktet sorteres ut før all behandling iverksettes, gjelder både IMM og medikamentelle metoder
- Eneste unntak er dersom rensefisken selv trenger avlusing
- Og det er muligens bedre for rensefisken å bli værende ved medikamentell behandling i mær
- Metode/medikament skal være godkjent/dokumentert velferdsmessig forsvarlig for den aktuelle fiskearten

Akvakulturdriftsforskriften § 28

"Før det utføres operasjoner på anlegget som kan føre til belastning på rensefisken, skal rensefisk sorteres ut og vernes mot skade og unødvendig påkjenning.

Etter samråd med veterinær/fiskehelsepersonell, kan rensefisk bli stående i produksjonsenheten dersom dette tar bedre hensyn til fiskevelferden."

Forskrift om bruk av legemidler til dyr § 4

Valg av legemidler

«Veterinærer og fiskehelsebiologer kan bare bruke legemidler som er godkjent for den aktuelle dyrearten og den aktuelle indikasjonen.

Dersom det ikke er godkjent et legemiddel i Norge som nevnt i foregående ledd, kan veterinæren eller fiskehelsebiologen bruke et annet legemiddel i henhold til bokstav a, b eller c. Dette gjelder bare dersom bruken av legemidlet er nødvendig for å unngå unødig lidelse hos dyr eller andre tungtveiende grunner taler for det.»

Lovlig å bruke legemidler på rensefisk?

JA!

- Ett av unntakene, pkt. a), sier at fiskehelsepersonell kan bruke legemidler som er godkjent for bruk på andre fiskearter, eller til samme art, med en annen indikasjon
 - F.eks. bruke Slice til rognkjeks med indikasjon skottelus
 - Eller Alpha Max til laks og rognkjeks med indikasjon skottelus

Lovlig å bruke IMM på rensefisk?

Øhh, tja, njei, kanskje...

- Mattilsynet stiller krav om at metoden skal være dokumentert velferdsmessig forsvarlig for den enkelte fiskeart
 - Mattilsynet kjenner ikke til noen metoder som er mindre belastende enn utsortering for rensefisken per nå
 - Fiskehelsepersonell kan tilråde å la rensefisken bli stående, dvs. avluses sammen med laksen
- Men da sier Mattilsynet at all rensefisk må utsorteres uansett hvilke vurderinger fiskehelsepersonellet har gjort!

Utfisking fra mæra

- Varierende effekt av utfisking, men ingen metoder er 100 % effektive og en andel av rensefiskene vil stå igjen i mæra
- Utfisking er arbeidskrevende og tar ofte lang tid samtidig som velferd og helse skal ivaretas også for laksen
- Hvilken påkjenning utsettes rensefisk for under utfisking?
 - Mange metoder, lite dokumentasjon
 - Forenlig med videre liv? Art, livssyklus, tilstand, belastning
 - Sikkert flere erfaringer og noen får det til, men med de metodene jeg har sett i bruk vil jeg ikke tilråde gjenbruk pga stor fare for sårinfeksjoner og stress

Utsortere på brønnbåt

- Mer skånsomt enn utfisking?
- Mer effektivt enn utfisking

- Må bli obligatorisk utstyr på alle brønnbåter og flåter som skal pumpe og behandle fisk
- Ideelt med eget rom for rensefisken slik at den kan oppbevares eller behandles særskilt

Hva er unødig lidelse?

Med utgangspunkt i at alle individer har en egenverdi og rett til å leve ett best mulig liv

Gjenbruk av frisk og lite påvirket fisk dersom det vurderes som forsvarlig rettferdiggjør påkjeningen ved utfisking

Er det en mindre påkjening med utfisking enn operasjoner laksen går gjennom?

Er det bedre for en rensefisk å bli tatt ut før avlusing og avlivet?

Min mening

- I mange tilfeller vil det være bedre for rensefisken å bli håndtert sammen med laksen og følge med inn på slakteriet for avliving under kontrollerte forhold
- Utsortering når det vurderes som nødvendig avhengig av art og metode som skal brukes
- Jeg er pålagt å gjøre en vurdering og komme med tilråding til oppdretter før avlusing. Dette er et ansvar jeg tar svært alvorlig og jeg ønsker best mulig velferd for både rensefisk og laks. Utfisking av frisk rensefisk for avliving i bedøvelsesbad synes jeg ikke er spesielt god velferd

Fordi

- Alle fiskene har en egenverdi
- Oppdrettsfisk har ikke mulighet til å styre eget liv, men tviholder på det livet de har
- Jeg har ikke erfart økt dødelighet på rognkjeks under medikamentell behandling og den takler relativt godt å bli tatt inn i brønnbåt sammen med laksen
- Jeg anser det som forsvarlig lidelse å gå gjennom avlusing når gevinsten er fortsatt liv!